P.V.G.'s

Muktangan English School & Jr. College, Pune - 9

Annual Examination (2024-25)

Standard - VIII

Subject - Sanskrit (Entire) | **Marks - 50**
Date - 28/03/2025 | **Time : 8.00 am to 10.00 am**

सुगमसंस्कृतम् (६)

प्रश्न १ (अ) चित्रं दृष्ट्वा नाम लिखत । (केवलम् ४) **(२)**

१) 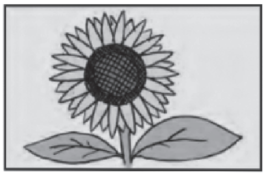

२) 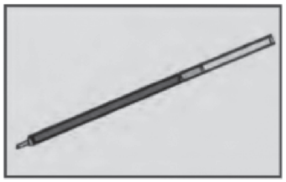

३)

४) 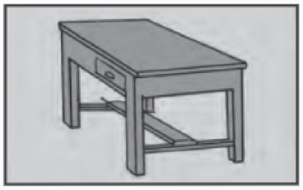

५) 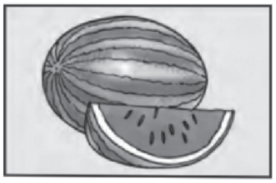

६)

प्रश्न १ (आ) योग्यं उत्तरं चिनुत । **(१)**

क) अहं तालव्य: ________________ । (य् / व्)

ख) भ् इति ________________ । (दन्तोष्ठय: / ओष्ठ्या:)

प्रश्न १ (इ) वर्णविग्रहं कुरुत । **(१)**

रामायणम् –

प्रश्न १ (ई) अक्षरैः अङ्कैः सङ्ख्याः लिखत। (केवलम् २) **(२)**

१) सप्तत्रिंशत् २) १६– ३) ४० – ४) एकविंशति: –

गद्यविभाग (१०)

प्रश्न २ (अ) गद्यांशं पठित्वा कृतीः कुरुत ।

किञ्चित्कालानन्तरं स्वामी संज्ञां लभते। सः अश्वस्य समीपे आगच्छति। स्नेहेन अश्वस्य शरीरं स्पृशति। भूमौ पतितः अश्वः अपि स्वामिनं पश्यति समाधानेन प्राणान् त्यजति च।

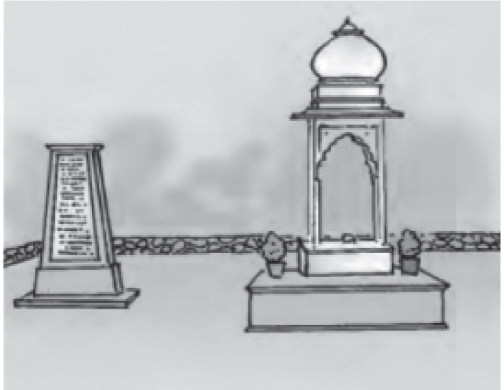

कः एषः नृपः? ज्ञायते वा? सः एव महाराणाप्रतापः। राजस्थानराज्यस्य मेवाडप्रदेशस्य नृपश्रेष्ठः। कः एषः स्वामिभक्त अश्वः? एषः चेतकः नाम अश्वः। अश्वेषु आदर्शभूतः सः । तस्य स्मृत्यर्थं निर्मितं समाधिस्थलं मेवाडप्रान्ते विराजते।

धन्यः स्वामी राणाप्रतापः धन्यः च स्वामिभक्तः अश्वः चेतकः ।

क) एक वाक्येन उत्तरत। (केवलं २) **(२)**

१) नृपस्य नाम किम्?

२) स्वामीभक्त अश्वस्यं नाम किम्?

३) अश्वस्य समाधिस्थलं कुत्र विराजते?

ख) प्रश्ननिर्माणं कुरुत। (केवलं १) **(१)**

१) किण्चत्कालानन्तरं स्वामी संज्ञां लभते।

२) स्वामी भूमौ निपतति।

ग) समूहेतर पदं चिनुत। (केवलं २) **(२)**

१) नृपः, राजा, सेवकः, भ्पः ।

२) भूमी, वसुंधरा, अवनी, नीरः।

३) प्रदेशः, भारतः, राज्यं, नगरं ।

प्रश्न २ आ) गदयांशं पठित्वा कृतीः कुरुत।

किमर्थं मैनाकः मारुतेः साहाय्यार्थम् उद्युक्तः? अपि सः मारुतेः आशीर्वचनम् इच्छति? न खलु। एतत् तु उपकारस्य स्मरणम्। मारुतेः तातः पवनदेवः मैनाकस्य साहाय्यम् अकरोत् पुरा। तदा सर्वे पर्वताः सपक्षाः। ते आकाशे स्वेच्छया विहरन्ति स्म, सहसा भूमौ निपतन्ति स्म। तेन त्रस्ताः ऋषयः इन्द्रम् उपागच्छन्। इन्द्रः पर्वतेभ्यः अकुप्यत्। सः वज्रेण पर्वतानां पक्षान् छेत्तुं प्रारभत।

क) एक वाक्येन उत्तरत। (केवलं २) **(२)**

१) पर्वतैः के त्रस्ताः?

२) पुरा सर्वे पर्वताः कीदृशाः?

३) इन्द्रः केन अकुप्यत्?

ख) वाक्यं सत्यं वा असत्यं इति लिखित्वा वाक्यं पुर्नलिखत। **(१)**

ते जले स्वेच्छया विहरन्ति स्म।

ग) माध्यमभाषया उत्तरं लिखत । (२ त: १) **(२)**

१) उपकारस्य स्मरणं मैनाकेन कथं कृतम् ?

२) यदि पर्वता: अधुना पक्षयुक्ता: स्यु: तर्हि किं भविष्यति ?

पद्यविभागम् (१२)

प्रश्न ३ (अ) श्लोकपूर्तिं कुरुत। (केवलम् २) **(४)**

१) अपि स्वर्णमयी-----------------।।

२) न देवो वर्तते -------------------।।

३) कुसुमं वर्णसम्पन्नं-----------------।।

४) विद्वत्वं च नृपत्वं --------------------।।

प्रश्न ३ (आ) माध्यमभाषया पद्यांशस्य सरलार्थं लिखत। (केवलं १) **(२)**

१) शतेषु जायते शूर: सहस्रेषुच पण्डित:।
वक्ता दशसहस्रेषु दाता भवति वा न वा ।।

२) न भूतपूर्वं न कदापि वार्ता
हेम्न: कुरङ्गे न कदापि दृष्ट:।
तथापि तृष्णा रघुनन्दनस्य
विनाशकाले विपरीतबुद्धि: ।।

प्रश्न ३ (इ) जालरेखाचित्रं पूरयत । **(२)**

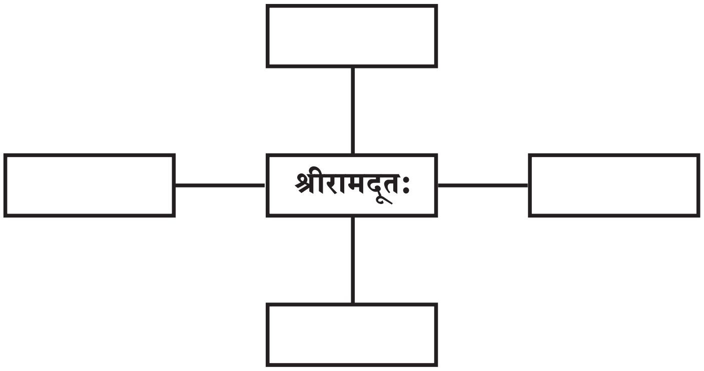

प्रश्न ३ (ई) पृथक् कुरुत। (केवलं ४) **(२)**

नाम	सर्वनाम	विशेषणम्	क्रियापदम्

(मोदका:, अकरोत्, मम, विस्तीर्ण:, लभते, कर्कटी)

प्रश्न ३ (उ) विरुद्धार्थक शब्दानां मेलनं कुरुत। **(२)**

अ	ब
स्मरणम्	अरय:
मित्राणि	रुचिहीनम्
बहि:	विस्मरणम्
स्वादिष्ठम्	अन्त:

भाषाभ्यास - (८)

प्रश्न ४ अ) अधोदत्तेषु केवलं <u>त्रयाणां प्रश्नानाम्</u> उत्तराणि लिखत। **(६)**

क) योग्यं विभक्तिरुपं लिखत। (केवलम् २)

१) पितामह: (प्रभातं / प्रभाते) वृत्तपत्रं पठति।

२) (वाटिकाया: / वाटिकायां) जलधारायन्त्रं अस्ति।

३) (अहं / वयं) देवं प्रणमामि।

ख) अव्ययस्य उपयोगं कृत्वा वाक्य पुनर्लिखत। (केवलं २)

१) (देशं / देशस्य) कृते सैनिका: स्वप्राणान् त्यजन्ति।

२) (पुष्पेण / पुष्पम्) अभित: भ्रमरा: गुजन्ति।

३) (देवात् / देव:) सर्वत्र अस्ति।

ग) शुद्धं शब्दं चिनुत। (केवलं २)

१) पवनपुत्र / पवनपूत्र

२) देवकीनन्दन: / देवकीनदनन:

३) निल: / नील:

४) व्रणीत: / व्रणित:

घ) **योग्यं उपसर्गं योजयत। (केवलं २)**

(वि, आ, प्र, अनु)

१) जन: पर्वतम् ________________ रोहति।

२) वीर: शत्रुं ________________ हरति।

३) बालक: उदयाने ________________ हरति।

४) शिष्य: गुरुम् ________________ गच्छति।

प्रश्न ४ आ) सूचनानुसारं वाक्य-परिवर्तनं कुरुत। (३ त: २) **(२)**

१) बालकृष्ण: गोकुले गोपालनं करोति स्मा । (प्रश्ननिर्माण कुरुत।)

२) नम: __________ । (मैनाक: इति शब्दस्य योग्य विभक्तिरुपं योजयत।)

३) स: बालक भाषति। (लङ्लकारे परिवर्तयता)

अपठितम् - १ (६)

प्रश्न ५ अ) गद्यांशं पठित्वा उत्तरत।

एकदा भस्मासुर: भक्त्या शङ्करं प्रीणयति। प्रीत: शिव: 'त्वम् यस्य शीर्षे स्वहस्तं न्यस्यसि स: भस्मसात् भवति' इति तस्मै वरं प्रयच्छति। तेन वरेणोन्मत: भस्मासुर: सकलान् सुरान् पराजयते। तदा देवा: विष्णुं शरणं गच्छन्ति। विष्णु: मोहिन्या: रुपं धारयति। भस्मासुर: ता मोहिनीमभिलषति। तदा सा भाषते – 'भो: असुरवर, त्वं मया समम् नृत्यम् आचार' इति। स: तस्या: वचनमनुमन्यते। अथ नृत्याभिनये मोहिनी स्वहस्तं स्वमस्तके धारयति स: असुर: अपि तद् एव अनुतिष्ठति। शीघ्रम् एव स: भस्मीभ्त: जायते।

क) **एकवाक्येन उत्तरत।** **(२)**

१) क: भस्मासुराय वरं प्रयच्छति ?

२) कस्या: अनुकरणेन भस्मासुर: भस्मीभ्त: ?

ख) **केवलं एक लिखत।** **(१)**

१) गद्यांशत : समानार्थकपदं चिनुत । सूर: x

२) गद्यांशत : विरुद्धार्थक पदं चिनुत । कृद्ध: x

प्रश्न ५ आ) पद्यांशं पठित्वा उत्तरत।

आकाशात् पतितं तोयं यथा गच्छति सागरम्।

सर्वदेवनमस्कार: केशवं प्रति गच्छति ।।

क) **एक वाक्येन उत्तरत।** **(२)**

१) आकाशात् किं पतति ?

२) केशवं प्रति किं गच्छति ?

ख) **पदयांशत: पच्चमी विभक्त्यन्तं पदं चिनुत।** **(१)**

अपठितम् - २ (८)

प्रश्न ६ (अ) शब्दमण्ज्षाया: साहाय्येन चित्रवर्णनं कुरुत। **(५)**

(मण्ज्षा : महिला, वृक्षा:, मेघा:, पादपान्, वनस्य)

१) इदं चित्रं ____________ अस्ति ।

२) चित्रे एका ________ अस्ति।

३) अत्र छात्रा: _________ रोपयन्ति।

४) आकाशे __________ सन्ति।

५) वने बहव: ___________ सन्ति

अथवा

प्रश्न ६ अ) उचितं पर्यायं चित्वा निबन्धं पूरयत।

श्रीगणेश:। श्रीगणेश: (विद्याया: / धनस्य) देवता / श्रीगणेश: बुद्धिं (यच्छन्ति / यच्छति।) श्रीगणेशस्य (माता / पिता) शङ्कर: । कार्तिकेय: अस्य भ्राता (अस्ति / नास्ति।) (श्रीगणेशस्य / श्रीगणेशाय) मोदका: रोचन्ते। (श्रीगणेशं / श्रीगणेशाय) नम:।

प्रश्न ६ आ) अधोदत्तानां वाक्यानां संस्कृतमाध्यमेन अनुवादं कुरुत। (केवलं ३) **(३)**

1) He goes to School.
2) Children are playing in garden.
3) I am going.
4) Camel is eating.

■■■